

Nr 47

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av väckta motioner om viss ökad rätt till avdrag vid beskattningen för kommunalskatt m. m.

(2:a avd.)

I de inom riksdagen väckta, till bevillningsutskottet hänvisade likalydande motionerna I: 424 av herr *Sundin* och II: 496 av herr *Fälldin m. fl.* har hemställts, »att riksdagen måtte besluta om sådan ändring i kommunalskattelagen och andra förordningar att hustru vid taxeringen kan tillgodogöras avdrag för de kommunalutskylder och avgifter, som vid föregående års taxering påförts avliden make, i enlighet med vad i motionerna anförts, samt att vederbörande utskott måtte utarbeta förslag till erforderliga författningsändringar».

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för det i motionerna framförda yrkandet, får utskottet, i den mån redogörelse härför inte lämnas i det följande, hänvisa till motionen II: 496.

Vid taxering till statlig inkomstskatt äger skattskyldig göra avdrag från sammanlagda beloppet av sina inkomster från olika förvärvskällor för bl. a. slutlig skatt, som här i riket påförts den skattskyldige på grund av taxering under året näst före det taxeringsår, varom fråga är, eller sådan här i riket påförd tillkommande skatt, varå skattskyldig under förstnämnda år erhållit debetsedel, allt till den del skatten skall erläggas till kommun eller kommunal samfällighet.

Vidare äger skattskyldig vid taxering till såväl statlig som kommunal inkomstskatt åtnjuta avdrag för sådan i slutlig eller tillkommande skatt ingående folkpensionsavgift, som under beskattningsåret påförts den skattskyldige. Avdragsrätt föreligger också för sådan i slutlig eller tillkommande skatt ingående sjukförsäkringsavgift enligt lagen om allmän sjukförsäkring, som under beskattningsåret påförts den skattskyldige, samt för premier och andra avgifter, som den skattskyldige för sig eller i förekommande fall även för sin make och sina omyndiga barn erlagt för kapitalförsäkring, arbetslöshetsförsäkring samt vissa sjuk- eller olycksfallsförsäkringar. Avdrag för sistnämnda premier och avgifter samt för sjukförsäkringsavgifter beräknas tillsammans till ett belopp av minst 150 kronor eller för makar gemensamt minst 300 kronor och högst 300 kronor eller för makar gemensamt högst

600 kronor. Avdrag med högst 600 kronor medges även den som under beskattningsåret varit ogift (varmed jämställes änka, änkling eller frånskild) och haft hemmavarande, minderårigt barn.

Avdrag för nu berörda premier och avgifter tillkommer skattskyldig, som varit här i riket bosatt under hela beskattningsåret. Har skattskyldig varit bosatt här endast under en del av beskattningsåret, skall avdrag åtnjutas endast i den mån det belöper å nämnda tid.

Vid 1959 års riksdag beslöts tillägg till nu nämnda bestämmelser av innebörd att skattskyldig skall äga åtnjuta avdrag för sådan i slutlig eller tillkommande skatt ingående tilläggs pensionsavgift, som under beskattningsåret påförts den skattskyldige, på samma sätt som gäller för folkpensionsavgift eller, vad angår den statliga inkomstskatten, i andra hand på samma sätt som stadgas för kommunala utskylder.

Från praxis rörande tillämpningen av bestämmelsen om avdrag för kommunala utskylder må nämnas att kravet att utskylderna påförts den skattskyldige upprätthålles strängt. Dödsbo erhåller dock avdrag för kommunala skatter som påförts den avlidne. Av efterlevande make, barn eller annan dödsbodelägare yrkat avdrag för den avlidne eller dödsboet påförda utskylder vägras däremot enligt stadgad praxis och detta även om den avdragsyrkande är ensam delägare i boet, se t. ex. RÅ 1955 not Fi 1569. Bland andra rättsfall må nämnas RÅ 1955 ref. 44, som gällde ett aktiebolag vilket omlagt sitt räkenskapsår från kalenderår genom förlängning så att ett beskattningsår omfattat tiden den 1 januari 1950 till den 30 juni 1951, i följd varav bolaget inte blev taxerat år 1951. Bolaget vägrades vid 1952 års taxering avdrag för kommunala utskylder på grund av 1950 års taxering.

I de förevarande motionerna har framhållits att de nuvarande bestämmelserna om rätt till avdrag för kommunalskatt, pensionsavgift och sjukförsäkringsavgift inte är utformade så att avdragen kan utnyttjas i alla de fall, då ett utnyttjande måste anses skäligt. Om sålunda mannen i en familj, där han är den ende av makarna som har inkomst av förvärvsarbete, avlider och hustrun i syfte att trygga familjens uppehälle träder ut i förvärvsarbete, får hon inte utnyttja avdragsrätten för de kommunalutskylder och avgifter, som vid föregående års taxering påförts mannen. Avdrag får nämligen göras endast för de utskylder och avgifter, som tidigare påförts vederbörande inkomstagare personligen.

Om mannen haft inkomst av rörelse, kan den efterlämnade familjen oftast tillgodogöra sig avdragsrätten genom s. k. sterbhusdeklaration. Gäller det inkomst av tjänst, kan däremot inte avdragsrätten utnyttjas på motsvarande sätt. Enligt motionärernas mening finns inte skäl för en sådan kategoriklyvning. Ändring bör vidtas i gällande bestämmelser så att i ifrågasvarande fall avdraget kan utnyttjas även då det gäller inkomst av tjänst.

Utskottet

Enligt för närvarande gällande beskattningsregler medges bl. a. avdrag för kommunalutskylder samt för folkpensions- och sjukförsäkringsavgifter under förutsättning att utskylderna eller avgifterna påförts den skattskyldige eller, såvitt avser dödsbo, den avlidne. Däremot har exempelvis, då make avlidit, andra maken i praxis vägrats avdrag för utskylder och avgifter som påförts den avlidne maken. I de förevarande motionerna har yrkats sådan ändring i skatteförfattningarna att avdrag i angivet fall kan medges efterlevande maken.

Utskottet är medvetet om att bestämmelserna om avdrag för kommunalutskylder och förenämnda avgifter i sin nuvarande utformning inte är ur alla synpunkter tillfredsställande. Beträffande möjligheterna att utnyttja avdragsrätten vid dödsfall delar utskottet motionärernas uppfattning, att skäl kan anföras för att avliden skattskyldig tillkommande avdrag bör få utnyttjas inte blott såsom för närvarande är fallet av hans dödsbo utan även av t. ex. efterlevande maken. Även i andra hänseenden torde ändringar av de nuvarande avdragsreglerna kunna övervägas. Så t. ex. kan det vara motiverat att närmare reglera i vilken utsträckning skattskyldig skall åtnjuta ifrågasvarande avdrag vid förlängning eller förkortning av räkenskapsår.

Enligt vad utskottet erfarit har 1953 års skatteflyktskommitté i samband med behandling av vissa näraliggande beskattningsfrågor funnit anledning pröva förevarande spørsmål. Resultatet av kommitténs arbete i denna del bör enligt utskottets mening avvaktas innan lagstiftning i ämnet överväges. Utskottet anser sig sålunda inte böra tillstyrka det i motionerna framställda lagstiftningsyrkandet.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,
att de likalydande motionerna I: 424 av herr Sundin och
II: 496 av herr Fälldin m. fl. om viss ökad rätt till avdrag
vid beskattningen för kommunalskatt m. m. icke måtte för-
anleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 26 april 1960

På bevillningsutskottets vägnar:

JOHN ERICSSON

Närvarande:

från första kammaren: herrar John Ericsson, Hagberg, Einar Eriksson, Spetz, Jansson, Gustaf Elofsson, fröken Ranmark, herrar Wörnberg och Kronstrand; samt

från andra kammaren: herrar Brandt i Aspabruk, Nilsson i Svalöv, Christenson i Malmö, Andersson i Essvik, Kristenson i Göteborg, Stiernstedt, Carlsson i Västerås och Rydén.